

DUCHOVNÉ OZVENY

ročník XII.
Október
2009

Mesačník farnosti sv. Martina z Tours

Suchá nad Parnou, Košolná, Zvončín

číslo 10

PAVOL ATÉNACH

*Areopág –
nová epocha
v dejinách kresťanstva*

Minule sme spomínali, že Pavol vo Filipách ohlasoval evanjelium pri rieke, kde sa Židia schádzali na modlitbu. Teraz sa zastavíme pri Pavlovej činnosti v Aténach, ktoré boli v čase jeho návštevy najvýznamnejším mestom antickej kultúry. Žili tu najväčší svetoví filozofi staroveku – Sokrates, Platón a Aristoteles.

Tu Pavol ohlasoval evanjelium nielen v synagóge ale aj pri osobných stretnutiach na *agore* (trhovisko), čo by sme mohli nazvať pouličnou evanjelizáciou. Všimli si ho **aténski filozofi** – predstavitelia dvoch filozofických škôl – epikurejci a stoici. Epikurejci učili, že človek je

šťastný, keď žije dobrý život a v skromnej miere si dopraje pôžitok. Stoici zase naliehali na ľudí, aby sa uspokojili s tým, čo majú. Stotožňovali Boha s vesmírom (panteisti). Zdôrazňovali, že všetko riadi osud, ktorému sa treba podriaďiť a žiť v súlade s prírodou. Žiadna osobná zodpovednosť pred osobným Bohom. Aténsky človek nám v mnohom pripomína dnešného človeka s jeho návratom k neopohanstvu (New Age) – zdôrazňovaním a zbožstvom prírody, bez osobného Boha, túžiacemu po užívaní si života, bez zodpovednosti zaň.

O Aténčanoch sa vedelo, že boli výnimočne **nábožní**. Už Petronius povedal, že v Aténach je ľahšie nájsť Boha než človeka a Xenofont nazval celé mesto jedným veľkým oltárom. Pri pohľade na oltáre a chrámy zasvätené mnohým bohom, sa Pavol: **v duchu búril**. (Sk 17,16) Nemusíme sa tomu až tak čudovať, hoci dnes žijeme v modernej dobe a radi sa spoliehame na svoj rozum, akým všelijakým hlúpostiam veríme. Poverý a čary dnes nanovo prekvitajú.

Učenie, ktoré Pavol ohlasoval, považovali za ohlasovanie ďalších bohov:

Ježiša a Zmŕtvychvstanie (ženské podstatné meno *anastasis*, mohlo znieť ako meno božstva): **Zdá sa, že zvestuje cudzie božstvá**, (Sk 17,18n). Preto ho pozvali na **areopág** (lat. *areopagus*; Áreov kopec – kopec zasvätený bohovi vojny Áreovi, kde sa konali filozofické dišputy a zhromažďovala rada mesta), kde im ho mal vysvetliť.

Pri svojej reči Pavol využil šancu, že jeden z mnohých oltárov bol zasvätený „*Neznámemu bohu*“, a povedal, že toho neznámeho Boha im hlása on. Táto časť bola pre poslucháčov zrozumiteľná. Potom hovoril o možnosti poznania Boha tým, že keď sa dotýkame ním stvorených diel, dotýkame sa jeho samého. Sme ako deti, ktoré sa hrajú na „slepú babu“; dotýkaním sa stvorených diel spoznávame Boha. Odvolával sa na „prirodzenú teológiu“ – dokazoval Božiu existenciu zo živej prírody. Tvrdil, že už ich básnici povedali, že Boh je nad všetkými bohmi, v ktorom **žijeme, hýbeme sa a sme** (Sk 17,28) (básnik Arat z Kréty). Aj Seneca učil, že „**Boh je blízko teba, je s tebou a v tebe**“ a použil aj výrok od Kleantesa (pohanský stoický filozof), keď sa vyznáva zo svojej lásky k bohu Diovi: „*Ved' aj jeho pokolenie sme.*“

Pokiaľ Pavol naväzoval na umenie a grécku poéziu, počúvali ho pozorne. Vyhovoval im „neznámy boh“, akési božstvo s mnohými tvármi a menami. Boha, ktorý **stvoril svet a všetko, čo je v ňom, pretože je Pánom neba i zeme ...** (Sk 17,24n) mohli ešte akceptovať. Keď však začal vyzývať k obráteniu a ohlasovať pravdu o zmŕtvychvstání Krista, vypískali ho so slovami: *Vypočujeme ťa o tom inokedy*. Nestihol povedať ani jeho meno. Pre helenistických Grékov nemalo telo vystavené porušeniu, bolesti a zničeniu nejakú veľkú hodnotu a uvažovať o jeho zmŕtvychvstání im pripadalo pochabé.

Z takejto reakcie bol Pavol otrasený. V synagóge neprebudil žiaden väčší záujem a pohania prijali jeho posolstvo s pohŕdavým nezájmom. Ľudsky povedané, na areopágu utrpel porážku. Evanjeliu bolo zosmiešnené múdrymi tohto sveta. Uvedomil si, že **moc evanjelia nespočíva v dokonalých prejavoch, ale v Kristovom kríži**, v schopnosti obetovať seba. A to je už mimo logiku tohto sveta.

Areopág je koncom cesty filozofov, cesty porozumenia. Z pohľadu kresťanského života, je to veľmi dôležitá scéna, ak nie dokonca kľúčová. Každý človek ide nejaký čas cestou porozumenia, chce všetko pochopiť, odôvodniť. Taký cieľ mali grécki filozofi, či zhromaždení na areopágu, ktorých možno do istej miery nazvať špecialistami na porozumenie. Avšak cesta porozumenia nevedie k evanjeliovým hodnotám, ale k porážke. Keď sa totiž stojí pred tajomstvom vtelenia, zmŕtvychvstania, či Eucharistie, tak na rozumovej ceste to všetko nemá zmysel, treba to vysmiať. A takouto cestou šiel Pavol, mysliac si, že mudrci na nejvidia zmysel evanjelia. No oni ho vysmiali. **Areopág bol pre Pavla miestom „lekcie pokory“**.

Pavol nepredvídal takéto zakončenie, ktoré z pohľadu ľudského ako aj evanjelizačného videnia, bolo totálnou porážkou. Pokiaľ používal grécke filozofické pojmy o Bohu a jeho blízkosti k svetu, ktorý sám stvoril, počúvali ho. Ale keď spomenul zmŕtvychvstanie, odmietli ho a pomaly začali opúšťať areopág. Odpoveďou na enormnú námahu, ktorú vložil pri príprave reči, bolo to, že ho nebrali vážne. Jedni sa mu vysmievali, iní povedali: *Vypočujeme ťa o tom inokedy*. Možno si doteraz myslel, že hlavným dôvodom neúspechov v misijnej službe boli niektorí dobre zorganizovaní rodáci, vystupujúci voči nemu v silnej opozícii, ale v Aténach ich

bolo málo a mali malý vplyv. Nemohol pochopiť, prečo ho Aténčania odmietli.

Ako je nám známa táto Pavlova skúsenosť a aký nám je v tej chvíli blízky on. Koľkokrát sme prežívali v našom živote podobné chvíle, keď sme dali zo seba všetko pre nejakú dôležitú, krásnu, správnu vec, a odniesli sme hanebnú porážku.

Rečou na areopágu sa však začína nová epocha v dejinách kresťanstva. Základné pravdy kresťanstva boli povedané a vysvetlené predstaviteľom najvyššej kultúry starovekého sveta. Pavol si vtedy nepripúšťal, že „nevýdarená“ reč prejde do histórie, a po dvoch tisícročiach návštevníci Atén budú hľadať miesto jeho vystúpenia a s úctou sa budú približovať ku kameňu, na ktorom je v originálnom gréckom jazyku vyrytý celý jej obsah. Nepredvídal ani to, že odpor Aténčanov, ktorý kládli jeho učeniu nebude trvať dlho a že sa zakrátko bude na Akropole ohlasovať evanjelium.

Pavlova misia v Aténach sa až na výnimky skončila neúspechom, hoci použil všetku svoju inteligenciu a šikovnosť. Prečo toľkí filozofi, ktorí ho počúvali a videli, že Pavol nehovorí hlúposti a postupuje logicky, neprijali pravdu o Ježišovi? Epikurejci a stoici nepotrebovali nejakého Krista, aby dosiahli šťastie. Oni si mysleli, že keď budú mať pohodu a pocit slasti z poznávania vecí, nájdu zmysel a náplň svojho života. Ale **nie je aj naša doba veľmi podobná? Potrebujú dnešní ľudia**

Krista? Potrebujú naši veriaci Krista? Koľkí z nás žijeme presne podľa vtedajšej úpadkovej filozofie. Ako často si dnešný človek myslí: keď budem zdravý, zabezpečený, vyštudovaný, nebudem musieť ťažko pracovať, nasýtím svoje zmysly, uspokojím svoje pudy, budem šťastný. To je však ilúzia. **Ak človek nestretne Krista ostáva sám sebe nepochopiteľnou bytosťou a jeho životu chýba zmysel.** (Ján Pavol II.) Šťastie, ktoré ponúkala vtedajšia filozofia bolo veľmi slabé a iba pre niektorých. Pozemská slasť je krátka. Máme sa vedieť tešiť z radosti života, ale svoju nádej vkladať v toho, kto nám môže dať trvalé šťastie.

V čom ja hľadám zmysel a šťastie svojho života? Nepodlieham ilúzii, že v pozemských slastiach nájdem dokonalé šťastie? Naozaj verím tomu, že naše srdce je nespokojné kým v Bohu nespočinie? Viem s pokojom znášať neúspechy?

P. Viktor Mišuth, CSsR

Duchovná obnova

Pavol a my

Už druhý rok sa vo farnostiach pod Malými Karpatmi v dňoch 9.3. až 15.3.2009 konala v rámci obdobia pôstu duchovná obnova. V tomto roku – teda roku svätého Pavla – boli všetky príhovory v duchu témy PAVOL A MY.

Prinášame posledný príhovor:

Daniel Lukačovič z Dolných Orešian.

Pavol a čistota

„Bud’ vzorom veriacim v čistote.“ (1 Tim 4,12)

Drahí bratia a sestry,

čo vás asi napadlo, keď ste si prečítali túto tému, alebo ste ju prvýkrát počuli? Čo nám tu niekto chce hovoriť o tom ako máme dodržiavať hygienu – umývať si ruky, poriadok vo svojich veciach, alebo chrániť životné prostredie? Tohto všetkého sa týkajú iné príhovory určené pre iné príležitosti. Nám ide o *mravnú čistotu*, teda duchovnú hodnotu, ktorá má byť vlastná každému pokrstenému kresťanovi. Ale čo to znamená? Chce nás azda niekto napomínať, upozorňovať na hriechy, spytovať nám svedomie, alebo azda prikazovať čo máme robiť? Ved’ hovoriť o mravnej čistote v dnešnej dobe už nie je „in“! (Teda moderné.) Ale predsa. Skúsme sa trochu viac spoločne ponoriť do tejto

témy, ktorá sa akosi vytratila z konverzácie dnešného života!

Apoštol Pavol píše skoro až dôverný list svojmu žiakovi **Timotejovi**, ktorého poveril vedením cirkvi v Efeze, aby tam bránil pravú vieru. Od začiatku svojho listu vymenováva zásadné smernice a vysvetľuje základné otázky cirkevného zriadenia. Napokon v 4. kapitole pripomína svojmu žiakovi jeho pastoračné povinnosti so všeobecným pravidlom, aby bol vo všetkom príkladom svojim veriacim. Hovorí takto: „...bud’ vzorom svojim veriacim v slove, v správaní, v láske, vo viere, v čistote.“ (1 Tim 4,12) Pavol teda priamo napomína svojho žiaka, aby žil ako kresťan, predstavený, učiteľ vo viere pre svojich veriacich príkladným životom.

O tomto píše apoštol Pavol aj na iných miestach, napríklad v liste Filipanom, keď vraví: „... myslite na všetko, čo je pravdivé, čo je cudné, čo je spravodlivé, čo je mravne čisté...“ (Flp 4,8) Túto tému si zobral pán dekan Mrva, keď vysvetľoval pozitívne myslenie u apoštola Pavla.

My sa však skúsme pozrieť na to **či aj v dnešnej dobe je aktuálne a potrebné vysvetľovať to, čo apoštol Pavol hovoril prvým kresťanom o čistote**. Akú dobu to vlastne žijeme? Žijeme dobu zmätkov, poloprávd a lži. *Nikto nevie, čo je pravda*. Dnešný svet popiera zásady mravnej čistoty, ktorá súvisí so zdržanlivosťou, nanucujú nielen mladým ľuďom, ale cez médiá a reklamu i všetkým nám, zásady bezhľadného konzumu. Žijeme v tzv. *instantnej*

spoločnosti a na základe reklamy *chceme všetko hneď a teraz*. Citová zrelosť však značí: vedieť sa boriť a očakávať. Toto sa nám nedarí, lebo sme zabudli na pôst a askézu. Ďalej *zažívame rozpad rodín*. Chýbajú otcovia a ženy sa nemôžu rozvíňať. *Nemáme čas, všetko je merané výkonom*. To vedie mladých k tomu, že sú citovo ochudobnení a majú taký hlad po uspokojení, že vstúpia do prvej sekty, zoberú hneď drogu, alebo sa vrhnú do náručia prvého človeka, ktorého nepoznajú, lebo v ňom chcú nájsť uspokojenie. Prečo? Lebo *nepoznajú svoju hodnotu* a nemajú svoju hrdosť, ktorú ich mali naučiť vážiť si ich rodičia. Ľudia chcú byť zdraví za každú cenu a nehládia na to, že zradia Ježiša a svoj krst. A navyše, táto doba je poznačená kultúrou smrti a beznádeje. Preto je toľko sebevrážd, toľko beznádeje, toľko strachu otvoriť sa, namáhať sa a pripravovať sa na niečo dôležité.

Tu nám Cirkev v mene Boha ponúka riešenie a priznajme sa, že málokto z nás ho pozná a žije. Kde je to riešenie? *Jasnú odpoveď* nájdeme v **Katechizme katolíckej cirkvi**.

Skúsme sa teda pozrieť, čo nám vlastne hovorí Boh, náš Stvoriteľ, láskavý Otec a Pán, ústami tých, ktorí nám v učení Cirkvi jeho lásku a dobrotu sprostredkujú.

Hovorí sa tu predovšetkým ***o dôstojnosti človeka ako ľudskej osoby, ktorá je stvorená na Boží obraz, je schopná poznať seba, byť pánom seba samého, slobodne sa dávať a vstupovať do spoločenstva s inými osobami. Milosťou je povolaný uzavrieť zmluvu so svojim Stvoriteľom, aby mu dal odpoveď viery a lásky, ktorú nik iný nemôže dať namiesto neho***. Vieme, že Boh všetko stvoril pre človeka a človek bol stvorený, aby slúžil Bohu a miloval ho a aby mu obetoval celé stvorenie. *Telo človeka má účasť*

na dôstojnosti „Božieho obrazu“, je ľudským telom práve preto, že ho oživuje duchovná duša, a celá ľudská osoba je určená na to, aby sa v Kristovom (tajomnom) tele stala chrámom Ducha Svätého.

Čo by ste povedali na to, že do vášho domu má prísť najvzácnejšia a najuznávanejšia osoba, ktorú si aj vy vážite a pritom by ste nechali všetko neupratané, neumyté a špinavé. Ba dokonca by ste tam, kde má prísť, predtým nasťahovali nejaké špinavé a zapáchajúce prasa. Tak je to s človekom, ktorý si neváži Boha a jeho dary, nestará sa ani o svoje telo, ani o svoju dušu. (Človek teda nesmie pohŕdať telesným životom, ale naopak, musí považovať svoje telo za dobré a hodné úcty, lebo ho stvoril Boh a má byť vzkriesené v posledný deň.)

Povolanie k čistote

Čistota znamená úspešnú integráciu sexuality do ľudskej osoby a tým vnútornú jednotu človeka v jeho telesnej a duchovnej skutočnosti. Sexualita, stáva sa osobnou a skutočne ľudskou, keď je integrovaná do vzťahu osoby k osobe v úplnom a časovo neobmedzenom vzájomnom darovaní sa muža a ženy.

Čnosť čistoty zahŕňa teda *mravnú neporušenosť osoby a úplnosť daru*.

Mravná neporušenosť osoby

Čistá osoba si zachováva neporušenosť síl života a lásky, ktoré sú v nej uložené. Táto neporušenosť zabezpečuje jednotu osoby a stavia sa proti každému správaniu, ktoré by ju narušilo. *Nepripúšťa dvojtvárný život ani dvojzmyselné reči*.

Čistota predpokladá *naučiť sa sebaovládaniu*, ktoré **je výchovou k ľudskej slobode**. Alternatíva je zrejmä: alebo človek

ovláda svoje vášne a nadobudne pokoj, alebo sa nechá nimi ztročiť a stane sa nešťastným. „Dôstojnosť človeka si vyžaduje, aby konal podľa vedomej a slobodnej voľby, čiže pohýnaný a vedený osobným presvedčením, a nie pod vplyvom slepého vnútorného popudu alebo z čisto vonkajšieho donútenia. Túto dôstojnosť človek nadobúda vtedy, keď sa oslobodí od akéhokoľvek zajatia vášní a ide za svojím cieľom slobodnou voľbou dobra, pričom si účinne a vynachádzavým úsilím zaobstaráva vhodné prostriedky.“

Kto chce *zostať verný svojim krstným sľubom a odolávať pokušeniam*, má si dať záležať, aby používal na to **prostriedky, ako je sebaopoznanie, praktizovanie askezy prispôbenej situáciám, v ktorých sa nachádza, poslušnosť Božím prikázaniam, praktizovanie morálnych čností a vernosť modlitbe**. „Zdržanlivosť nás sústreďuje a privádza k jednote, od ktorej sme sa rozptýlili na mnohé veci.“

Čnosť čistoty podlieha základnej čnosti *miernosti*, ktorá má za cieľ preniknúť rozumom vášne a túžby ľudskej zmyslovosti.

Sebaovládanie je dlhotrvajúce úsilie.

Nemožno ho nikdy pokladať za dosiahnuté raz navždy. Predpokladá úsilie začínať vždy znova vo všetkých obdobiach života. Vyžadované úsilie môže byť intenzívnejšie v určitých obdobiach, napríklad keď sa formuje osobnosť, *v detstve a počas dospievania*.

Čistota má svoje zákony rastu, ktoré prechádzajú stupňami poznačenými nedokonalosťou a veľmi často aj hriechom. Čistý a čnostný človek „sa zo dňa na deň formuje svojimi početnými slobodnými rozhodnutiami. Preto poznáva, miluje a koná morálne dobro podľa stupňov svojho rastu“.

Čistota je nanajvýš osobnou úlohou. Zahŕňa aj **kultúrne úsilie**, pretože „pokrok ľudskej osoby a rozvoj samej spoločnosti sú navzájom závislé“. Čistota **predpokladá rešpektovanie práv osoby, najmä práva dostať takú informáciu a výchovu, ktoré rešpektujú morálne a duchovné dimenzie ľudskeho života.**

Čistota je morálna čnosť. Je aj Božím darom, milosťou, ovocím Ducha. Duch Svätý dáva schopnosť napodobňovať Kristovu čistotu tomu kto bol znovuzrodený vodou krstu.

Úplnosť daru seba samého

Láska je formou (stvárnújúcim princípom) všetkých čností. Pod jej vplyvom sa čistota javí ako škola osobného darovania sa. **Sebaovládanie je zamerané na sebadarovanie.** Čistota vedie toho, kto ju žije, k tomu, aby sa pre bližného stal svedkom Božej vernosti a nežnosti.

Čnosť čistoty sa rozvíja v priateľstve. Ukazuje učeníkovi, ako nasledovať a napodobňovať toho, ktorý si nás vyvolil za svojich priateľov, úplne sa nám daroval a dáva nám účasť na svojej božskej prirodzenosti. Čistota je príslubom nesmrteľnosti.

Čistota sa prejavuje najmä *v priateľstve s bližným*. Priateľstvo pestované medzi osobami toho istého alebo rozdielneho pohlavia je veľkým dobrom pre všetkých. Vedie k duchovnému spoločenstvu.

Rozličné formy čistoty

Každý pokrstený je povoláný k čistote. Kresťan si obliekol Krista – vzor každej čistoty. *Všetci veriaci v Krista sú povolani, aby viedli čistý život podľa svojho osobitného životného stavu. Pri krste sa kresťan zaviazal, že bude žiť svoj citový život v čistote.*

Čistotou sa majú vyznačovať ľudia podľa svojich rozličných stavov: **jedni** v panenstve alebo v Bohu zasvätenom celibáte, čo je vynikajúci spôsob, ako sa môžu ľahšie oddať jedine Bohu s nerozdeľným srdcom; **druhí** zasa **takým spôsobom života, ktorý pre všetkých určuje morálny zákon** podľa toho, **či žijú v manželstve, alebo sú slobodní**. Manželia sú povolani žiť v manželskej čistote. Ostatní zachovávajú čistotu v zdržanlivosti:

Svätý Ambróz píše takto: „Vieme, že *čnosť čistoty má tri formy: jednu manželskú, druhú vdovskú a tretiu panenskú*. Nevychvaľujeme totiž jednu tak, aby sme vylučovali ostatné... V tomto je disciplína Cirkvi bohatá.“

Snúbenci sú povolani zachovávať čistotu v zdržanlivosti. V tejto skúške majú objaviť vzájomnú úctu a učiť sa vernosti a nádeji, že dostanú jeden druhého od Boha. **Osobitné prejavy nežnosti, ktoré sú vlastné manželskej láske, si majú vyhradiť pre čas manželstva. Majú si navzájom pomáhať rásť v čistote.**

Prevenenia proti čistote

Chlipnosť (luxuria) je **nezriadená túžba po pohlavnej rozkoši alebo nezriadený pôžitok z nej**. Pohlavná rozkoš je morálne nezriadená, ak sa vyhľadáva pre ňu samu, oddelene od jej cieľov plodenia a spojenia, ktoré sú vlastné manželskej láske.

Pod výrazom *onánia (masturbácia)* treba rozumieť **úmyselné dráždenie pohlavných orgánov s cieľom vyvolať pohlavnú rozkoš**. „Tak učiteľský úrad Cirkvi v priebehu stálej tradície, ako aj mravný cit veriacich v Krista bez váhania tvrdia, že **onánia je vnútorne (svojou vnútornou povahou) a závažne nezriadený čin,**“ pretože „vedomé a dobro-

volné používanie pohlavnej schopnosti mimo normálneho manželského styku - nech by sa dialo z akéhokoľvek dôvodu - podstatne protirečí jej cieľu.“ Pohlavná rozkoš sa tu vyhľadáva mimo pohlavného styku, „aký vyžaduje morálny poriadok, totiž styku, ktorý v ovzduší pravej lásky uskutočňuje plný zmysel vzájomného darovania sa a ľudského plodenia“.

Na utvorenie si správneho úsudku o morálnej zodpovednosti jednotlivých osôb a na usmernenie pastoračnej činnosti treba brať do úvahy citovú nezrelosť, silu nadobudnutých návykov, stavy úzkosti alebo iné psychické či spoločenské faktory, ktoré môžu morálnu vinu zmenšiť, ba azda redukovať na najmenšiu mieru.

Smilstvo (fornicatio) je **telesné spojenie slobodného muža so slobodnou ženou mimo manželstva. Je v závažnom rozpore s dôstojnosťou osôb a s ľudskou sexualitou**, ktorá je prirodzene zameraná na dobro manželov, ako aj na plodenie a výchovu detí. Okrem toho je aj veľkým pohoršením, keď sa tým kazí mládež.

Pornografia spočíva v tom, že sa **skutočné alebo predstierané pohlavné úkony oddelia od intimity partnerov, aby sa zámerne ukazovali iným osobám. Pornografia uráža čistotu**, lebo znetvoruje manželský úkon, ktorý je vzájomným intímnym darovaním manželov. Ťažko uráža dôstojnosť tých, ktorí sa jej venujú (herci, obchodníci, diváci), pretože sa jeden stáva pre druhého predmetom nízkej rozkoše a nedovoleného zisku. Jedných i druhých ponára do ilúzie neskutočného sveta. Je ťažkým previnením. Občianske autority sú povinné zabrániť výrobe a rozširovaniu pornografických materiálov.

Prostitúcia uráža dôstojnosť osoby, ktorá sa prostituuje, čím sa znižuje na predmet pohlavnej rozkoše, ktorú poskytuje. Ten, kto platí, ťažko hreší proti sebe samému: porušuje čistotu, ku ktorej ho zaväzuje jeho krst, a poškvŕňuje svoje telo, chrám Ducha Svätého. Prostitúcia je spoločenskou pliagou. Zvyčajne postihuje ženy, ale aj mužov, deti alebo dospievajúcu mládež (v týchto dvoch posledných prípadoch sa hriech zdvojnásobňuje pohoršením). Oddať sa prostitúcii je síce vždy ťažko hriešne, ale bieda, vydieranie a spoločenský tlak môžu zodpovednosť za vinu zmenšiť.

Znásilnenie (stuprum) je násilné vniknutie do pohlavnej intimity nejakej osoby. Je proti spravodlivosti a láske. Znásilnenie závažne *porušuje právo každého človeka na úctu, na slobodu a na fyzickú a morálnu neporušiteľnosť.* Spôsobuje ťažkú škodu, ktorá môže obeť poznačiť na celý život. Je to vždy skutok zlý svojou vnútornou povahou. Ešte väčším previnením je znásilnenie spáchané blízkymi príbuznými (pozri incest – krvismilstvo) alebo vychovávateľmi na deťoch, ktoré sú im zverené.

Čistota a homosexualita

Homosexualita označuje vzťahy medzi osobami mužského alebo ženského pohlavia, ktoré pociťujú výlučnú alebo prevládajúcu pohlavnú príťažlivosť voči osobám toho istého pohlavia. V priebehu stáročí a v rozličných kultúrach nadobúda veľmi odlišné podoby. Jej psychický vznik ostáva z veľkej časti nevysvetlený. Tradícia, opierajúc sa o Sväté písmo, ktoré predstavuje homosexuálne vzťahy ako veľmi závažnú zvrátenosť, vždy hlásala, „že homosexuálne úkony sú svojou vnútornou povahou nezriadené“.

Sú proti prirodzenému zákonu. Zatvárajú totiž pohlavný úkon pred darom života. Nepochádzajú z opravdivého citového a sexuálneho dopĺňania sa. V nijakom prípade ich nemožno schvaľovať.

Nemalý počet mužov a žien má hlboko zakorenené homosexuálne sklony. Táto objektívne nezriadená náklonnosť je pre väčšinu z nich skúškou. Treba ich prijímať s úctou, súcitom a jemnosťou a vyhýbať sa akémukoľvek náznaku nespravodlivej diskriminácie voči nim. **Aj tieto osoby sú povolané plniť vo svojom živote Božiu vôľu a, ak sú kresťanmi, spájať s Pánovou obeťou na kríži ťažkosti,** s ktorými sa môžu stretnúť v dôsledku svojho stavu.

Homosexuálne osoby sú povolané k čistote. Čnosťami ovládania sa, ktoré vychovávajú k vnútornej slobode, niekedy aj pomocou **nezištného priateľstva, modlitbou a s pomocou sviatostnej milosti sa môžu a majú postupne a rozhodne približovať ku kresťanskej dokonalosti.**

O nezriadených žiadostivostiach hovorí deviate Božie prikázanie:

Už v samom človeku, pretože je *zložená bytosť - duch a telo* – jestvuje určité napätie a odohráva sa určitý boj náklonností medzi „duchom“ a „telom“. Ale tento boj patrí v skutočnosti k dedičstvu hriechu, je jeho následkom a zároveň potvrdením. *Je súčasťou každodennej skúsenosti duchovného boja:*

Ján Pavol II. v encyklike Dominus et vivificantem spomína postoj apoštola Pavla, keď vraví: „Je jasné, že **Apoštol ani nezvažuje, ani nezavrhuje telo,** ktoré tvorí s duchovnou dušou prirodzenosť človeka a jeho osobnú povahu subjektu. Naopak, hovorí *o skutkoch* alebo skôr o stálych dispozíciách – čnostiach a nerestiach – morálne *dobrych alebo zlých,* ktoré sú *ovocím poslušnosti* (v pr-

vom prípade) *alebo odporu* (v druhom prípade) *vzhľadom na spasiteľné pôsobenie Ducha Svätého.*“ Preto Apoštol píše: „Ak žijeme v Duchu, podľa Ducha aj konajme.“ (Gal 5, 25)

Ako žiť podľa Ducha? Ako sa očisťovať?

Očisťovanie srdca

Srdce je sídlo morálnej osobnosti: „Lebo zo srdca vychádzajú zlé myšlienky, vraždy, cudzoložstvá, smilstvá.“ (Mt 15,19) Boj proti telesnej žiadostivosti zahŕňa v sebe **očisťovanie srdca a praktizovanie miernosti:**

U Hermasa v diele Pastier čítame: „Zachovávaj prostotu, buď nevinný a budeš ako deti, ktoré nepoznajú zlobu ničiaca život ľudí.“

Šieste blahoslavenstvo hovorí: „Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha.“ (Mt 5,8) „Čisté srdcom“ sú tí, čo svoj rozum a svoju vôľu *dávajú do súladu s požiadavkami Božej svätosti najmä v troch oblastiach:*

- 1) *v láske,*
- 2) *v čistote alebo sexuálnej poctivosti,*
- 3) *v láske k pravde a v pravej viere.*

Svätý Augustín vraví, že medzi čistoťou srdca, tela a viery je vnútorná spätosť: Veriaci majú veriť články Vyznania viery, „aby veriac podriadili sa Bohu, podriadení počestne žili, počestne žijúc, očisťovali si srdce a s očisteným srdcom chápali, čo veria.“

Tým, čo majú „čisté srdce“, je prislúbené, že uvidia Boha z tváre do tváre a že mu budú podobní. **Čistota srdca je predpokladom videnia Boha.** Už teraz nás robí schopnými vidieť všetko *z hľadiska Boha* a prijímať druhého ako „blížneho“; dovoľuje nám vnímať ľudské telo – vlastné i telo blížneho, ako chrám Ducha Svätého, prejav Božej krásy.

Boj o čistotu

Krst udeľuje tomu, kto ho prijíma, milosť očistenia od všetkých hriechov. Ale pokrstený musí naďalej bojovať proti žiadostivosti tela a nezriadeným túžbam. S Božou milosťou dosiahne víťazstvo:

- prostredníctvom **čnosti a daru čistoty**, lebo čistota umožňuje milovať úprimným a nerozdeleným srdcom;
- prostredníctvom **čistého úmyslu**, ktorý spočíva v zameraní na pravý cieľ človeka: pokrstený sa snaží prostým okom vo všetkom nájsť a plniť Božiu vôľu;
- prostredníctvom **čistého pohľadu**, vonkajšieho i vnútorného; ovládaním citov a obrazotvornosti; odmietaním akejkolvek záľuby v nečistých myšlienkach, ktoré pobádajú k odvráteniu sa od cesty Božích prikázanií: „Pohľad vzbudzuje vášeň u nerozumných.“ (Múd 15,5);
- prostredníctvom **modlitby:**

Svätý Augustín hovorí: „Myslel som si, že zdržanlivosť je vo vlastných silách, o ktorých som si bol vedomý, že ich nemám, keďže som bol taký hlúpy, že som nevedel..., že nik nemôže byť zdržanlivý, ak mu (to) ty nedáš. Zaiste by si (mi) to bol dal, keby som bol klopal vnútorným vzdychaním na tvoj sluch a s pevnou vierou zložil na teba svoju starosť.“

Čistota si vyžaduje cudnosť, ktorá je integrálnou **súčasťou miernosti**. Cudnosť chráni intimitu osoby. Znamená odmietat' odhaľovanie toho, čo má zostať skryté. Je zameraná na čistotu a svedčí o jej chúllostivosti. Usmerňuje pohľady a gestá v súlade s dôstojnosťou osôb a vzťahu, ktorý ich spája.

Cudnosť chráni tajomstvo osôb a ich lásky. Nabáda k **trpezlivosti a k umiernenosti** v ľúbostnom vzťahu; vyžaduje,

aby sa plnili podmienky daru a definítného vzájomného záväzku muža a ženy. **Cudnosť je skromnosť. Vnuká voľbu oblečenia. Zachováva mlčanie alebo zdržanlivosť tam, kde sa ukazuje nebezpečenstvo nezdravej zvedavosti. Stáva sa diskretnosťou.**

Jestvuje *cudnosť citov* práve tak ako *cudnosť tela*. **Cudnosť citov sa napríklad vzpiera vystavovaniu ľudského tela v istých reklamách s cieľom vzbudiť nezdravú zvedavosť alebo podnecovaniu zo strany niektorých masmédií na to, aby sa zachádzalo príliš ďaleko vo vyjavovaní intímnych dôverností. Cudnosť vnuká štýl života, ktorý umožňuje odolávať vábeniam módy a nátlaku prevládajúcich ideológií.**

Formy, ktoré berie na seba cudnosť, sa podľa rozličných kultúr menia. Ale **cudnosť všade ostáva ako tušenie duchovnej dôstojnosti vlastnej človeku. Rodí sa s prebúdzaním svedomia subjektu. Učiť deti a dospievajúcich cudnosti znamená prebúdzat' v nich úctu k ľudskej osobe.**

Kresťanská čistota vyžaduje **očistenie spoločenského ovzdušia**. Od spoločenských komunikačných prostriedkov žiada **také informovanie, ktoré dbá na úctu a diskretnosť**. Čistota srdca oslobodzuje od rozšíreného erotizmu a **odmieta predstavenia, ktoré podporujú nezdravú zvedavosť a predstavy protiviace sa slušnosti.**

To, čo sa volá *uvolnenosť mravov*, zakladá sa na *mylnom chápaní ľudskej slobody*. **Aby sa sloboda vybuodovala, treba sa najprv nechať vychovať morálnym zákonom.** Od tých, čo sú zodpovední za výchovu, treba vyžadovať, **aby poskytovali mládeži vyučovanie, ktoré rešpektuje pravdu, hodnoty srdca a morálnu i duchovnú dôstojnosť človeka.**

Druhý vatikánsky koncil v konštitúcii *Gaudium et Spes* to vyjadril takto: **„Kristova dobrá zvesť neprestajne obnovuje život a kultúru padlého človeka. Bojuje proti omylom a zlám, ktoré pochádzajú z ustavične hroziacich zvodov hriechu, a odstraňuje ich. Neprestajne očisťuje a povznáša mravy národov. Nebeskými bohatstvami akoby znútra zúrodňuje, upevňuje, zdokonaľuje a v Kristovi obnovuje hodnoty ducha a vlohy každého národa a každého veku.“**

Čo povedať na záver?

Človek, ktorý zažil všetku biedu a prázdnotu po užívaní toho, čo je dnes „samozrejme a dovolené“, svoj život pripodobnil jazde na voze, ktorý ťahajú splašené kone nad priepasťou záhuby.

Na druhej strane sú tu mladí ľudia, ktorí pochopili krásu kresťanského života a už po druhýkrát sa stretli na sviatok svätého Valentína na *púti zalúbených* v Šaštíne. Tu si obnovili svoj sľub, že vstúpia čisti do manželstva.

Naučme sa teda aj my žiť, aby sme sa nedali zviesť nástrahami dnešného sveta, ale boli tými, čo sú si vedomí, že sú stvorení na Boží obraz a tento znak si ponosú v čistom srdci pred Bohom až do večnosti.

A nemyslime si, že je už neskoro, že sa to už nedá napraviť, čo sme z nevedomosti zameškali. Pozrime na Máriu Magdalénu, alebo svätého Augustína a potom na nášho láskavého Nebeského Otca, ktorý nás stále čaká a povzbudzuje, aby sme vykročili na správnu cestu zachovania si dôstojnosti človeka stvoreného na Boží obraz, ktorý dostane za to večnú odmenu.

Amen.

Apoštolát modlitby na mesiac október:

- **Všeobecný:** Aby kresťania nedeľu prežívali ako deň oslavy zmŕtvychvstalého Pána a zúčastňovali sa na svätej omši.
- **Misijný:** Aby všetok Boží ľud horlivo prevzal svoju vlastnú misionársku zodpovednosť za hlásanie evanjelia všetkému stvoreniu a pokladal ju za najvyššiu službu ľudstvu.
- **Úmysel KBS:** Aby sme Pannu Máriu o orodovanie u Boha prosili zvlášť svätým ružencom.

DUCHOVNÉ OZVENY

Farský mesačník

Vychádza poslednú nedeľu
s dátumom nasledujúceho mesiaca.

Vydáva Rímskokatolícka cirkev,
farnosť Suchá nad Parnou, č. 431,
PŠČ 919 01. Tel.: 033 / 55 80 144.
šéfredaktor:

Mgr. Marek Suchý, farár
grafická úprava: Ing. Peter Spusta
e-mail: spusta8@mail.t-com.sk
náklad: 400 výtlačkov

S povolením Arcibiskupského úradu
v Trnave, dňa 3.8.1998, č. 2663/98
Registrácia MK SR, č. 1/2001
ISSN 1337-5849
Cena: dobrovoľný príspevok

september v našej farnosti pokrstení:

- * 30. 6.2009 Jakub Mihok, Suchá
- * 8. 8.2009 Ján Mária Pukanec, Suchá
- * 24.12.2008 Bruno Greguš, Smolenice
- * 6. 5.2009 Emma Anna Vlková, Trnava

zosnulí:

- + 23. 8. Jozef Fúlóp, Trnava, 71r.
- + 6. 9. Viliam Lančarič, Zeleneč, 81r.
- + 16. 9. Jozef Gašparik, Košolná, 51r.
- + 22. 9. Alžbeta Hollešová, Zvončín, 92r.
- + 29. 6. Anna Fandlová, Praha, 84r.

sviatosť manželstva uzavreli:

- 5.9. Martin Krajčovič a Ivana Sokolová
- 12.9. Rudolf Kapičiak a Věra Božena Pišová
- 18.9. Daniel Magula a Jana Jurišová

Výročia, pripravované akcie

10.10.

výročie smrti Mons. Pavol Mária Hnilica,
SJ, (2006), Trnava

13.10.

biskupská vysviacka Mons. Ján Bukovský,
SVD, (1990), bývalý apoštolský nuncius
v Moskve, emeritný arcibiskup
v Mödlingu (Rakúsko), Rím Bratislava

16.10.

výročie zvolenia pápeža
Jána Pavla II. (1978, †2005)

18.10.

zbierka na misie

22.10.

výročie slávnostného začiatku pastierskej
služby Jána Pavla II. (1978, †2005)

25.10.

zmena na zimný čas

FARSKÉ OZNAMY

Bohoslužby na október

Rozpis svätých omši je orientačný, rozhodujúce sú farské oznamy

Sv. omše v týždni

utorok až piatok v Suchej o 18.00

streda v Košolnej o 17.00

štvrtok v Zvončine o 17.00

štvrtok v Suchej po sv. omši tichá adorácia do 19.00

V októbri 45 min. pred sv. omšou spoločná modlitba svätého ruženca (17.15 – Suchá)

Sv. omše v nedeľu a vo sviatok

4. októbra – 27. nedeľa v Cezroč. období
18.00 – Košolná, v sobotu, platná na nedeľu
7.30 a 10.30 – Suchá; 9.00 – Zvončín

11. októbra – 28. nedeľa v Cezroč. období
18.00 – Zvončín, v sobotu, platná na nedeľu
7.30 a 10.30 – Suchá; 9.00 – Košolná

18. októbra – 29. nedeľa v Cezroč. období
18.00 – Košolná, v sobotu, platná na nedeľu
7.30 a 10.30 – Suchá; 9.00 – Zvončín

25. októbra – 30. nedeľa v Cezroč. období
18.00 – Zvončín, v sobotu, platná na nedeľu
7.30 a 10.30 – Suchá; 9.00 – Košolná

zmena letného času na zimný stredoeurópsky čas (posun o 1 hod. späť)

Október 2009

Cezročné obdobie

Št 1 Terézia z Lisieux, panna, uč. Cirkvi

Pi 2 anjeli strážcovia

So 3 Maximilián

Ne 4 27. nedeľa v cezročnom období

Po 5 Placidus, mučeník

Ut 6 Bruno, kňaz

St 7 Ružencová Panna Mária

Št 8 Pelágia, panna, mučenica

Pi 9 Dionýz, biskup a spol. mučeníci

So 10 František Borgiáš

Ne 11 28. nedeľa v cezročnom období

Po 12 Maximilián, biskup

Ut 13 Koloman

St 14 Kalixt I., pápež, mučeník

Št 15 Terézia z Avily, panna, uč. Cirkvi

Pi 16 Hedviga, rehoľníčka

So 17 Ignác Antiochijský, biskup, mučen.

Ne 18 29. nedeľa v cezročnom období

Po 19 Ján de Brébeuf, Izák Jogues, kňazi a spoločníci mučeníci

Ut 20 Vendelín

St 21 Hilarion

Št 22 Salome

Pi 23 Ján Kapistránsky, kňaz

So 24 Anton Mária Claret, biskup

Ne 25 30. nedeľa v cezročnom období

Po 26 Evarist, pápež, mučeník

Ut 27 Sabína

St 28 Šimon a Júda, apoštoli

Št 29 Felicián, mučeník

Pi 30 Marcel, stotník

So 31 Wolfgang, biskup